Shrikrishna Dhyanani

શ્રીકૃષ્ણધ્યાનાનિ

Document Information

Text title : Shrikrishna Dhyanani

File name : shrIkRRiShNadhyAnAni.itx

Category : vishhnu, krishna, dhyAna

Location : doc_vishhnu

Transliterated by : Vishwesh GM

Proofread by : Vishwesh GM

Latest update : September 28, 2022

Send corrections to : sanskrit@cheerful.com

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

September 28, 2022

sanskritdocuments.org

શ્રીકૃષ્ણધ્યાનાનિ

શ્રીકૃષ્ણસ્ય પ્રાતઃ મધ્યાહ્ન સાયં કાલીન ધ્યાનાનિ
શ્રીગણેશાય નમઃ ।

શ્રીકૃષ્ણ કા પ્રાતઃકાલીન ધ્યાન

સમુદ્ધૂસરોરઃસ્થલેધેનુધૂલ્યા
સુપુષ્ટાઙ્ગમષ્ટાપદાકલ્પદીપ્તમ્ ।
કટીરસ્થલે ચારુ જઙ્ઘાન્તયુગ્મં
પિનદ્ધં ક્વણત્ કિઙ્કિણીજાલદામ્ના ॥ ૧॥
હસન્તં હસત્ બન્ધુ જીવ પ્રસૂન
પ્રભાપાણિ પાદામ્બુજોદાર કાન્ત્યા ।
દધાનં કરે દક્ષિણે પાયસાન્નં
સુહૈયઙ્ગવીનં તથા વામ હસ્તે ॥ ૨॥
લસત્ ગોપગોપી ગવાં વૃન્દમધ્યે
સિતં વાસ વાદ્યૈઃ સુરૈરર્ચિતાઙ્ઘ્રિમ્ ।
મહીભાર ભૂતા મરારાતિ યૂથાં
સ્તતઃ પૂતનાદીન્ નિહન્તું પ્રવૃત્તમ્ ॥ ૩॥ (નારદપુરાણ ૮૦-૭૫-૮૦)

અર્થ-(એક સુન્દર ઉદ્યાન સે ઘિરી હુઇ સુવર્ણમયી ભૂમિપર રત્નમય મણ્ડપ બના હુઆ હૈ । વહાઁપર શોભાયમાન કલ્પવૃક્ષ કે નીચે સ્થિત રત્નનિર્મિત કમલયુક્ત પીઠપર એક સુન્દર શિશુ વિરાજમાન હૈં, જિનકી અઙ્ગકાન્તિ ઇન્દ્રનીલમણિ કે સમાન શ્યામ હૈ । ઉનકે કાલેકાલે ઘુંઘરાલે ચિકને કેશ હૈં, ઉનકે દોનોં ગાલ હિલતે હુએ સ્વર્ણમય કુણ્ડલોં સે અત્યન્ત સુન્દર લગતે હૈં, ઉનકી નાસિકા બડ઼ી સુઘર હૈ, ઉસ સુન્દર બાલક કે મુખારવિન્દપર મન્દ મુસ્કાન કી અદ્ભુત છટા છિટક રહી હૈ । વહ સોને કે તારોં મેં ગુંથા ઔર સોને સે હી મઢ઼ા હુઆ સુન્દર વઘનખા, ધારણ કરતે હૈં, જિસમેં પરમ ઉજ્જ્વલ ચમકીલે રત્ન જડ઼ે હુએ હૈં । ગોધૂલિ સે ધૂસરિત વક્ષઃ સ્થલ મેં ધારણ કિએ હુએ સ્વર્ણમય આભૂષણોં સે ઉસકી દીપ્તિ બહુત બઢ઼ી હુઇ હૈ, ઉનકા એક-એક અંગ અત્યન્ત પુષ્ટ હૈ, ‘ઉનકી દોનોં પિણ્ડલિયોં કા અન્તિમ ભાગ અત્યન્ત મનોહર હૈ । ઉસને અપને કટિભાગ સે ઘુંઘરૂદાર કરધની કી

લડ઼ી બાંધ રક્ખી હૈ' જિસસે સુમધુર ઝનકાર હોતી રહતી હૈ, ખિલે હુએ (દુપહરિયા) કે ફૂલ કી અરુણ પ્રભા સે યુક્ત કરારવિન્દ ઔર ચરણારબિન્દોં કી ઉદાર કાન્તિ સે સુશોભિત વહ શિશુ મન્દ-મન્દ હંસ રહા હૈ । ઉસને દાહિને હાથ મેં ખીર ઔર બાયેં હાથ મેં તુરન્ત કા નિકાલા હુઆ માખન લે રક્ખા હૈ । ગ્વાલોં ગોપ-સુન્દરિયોં ઔર ગૌઓં કી મણ્ડલી મેં સ્થિત હોકર વહ બડ઼ી શોભા પા રહા હૈ । ઇન્દ્ર આદિ દેવતા ઉસકે ચરણોં કી આરાધના કરતે હૈં વહ પૃથ્વી કે ભાર ભૂત દૈત્ય સમુદાય પૂતના આદિ કા સંહાર કરને મેં લગા હૈ ।
ઇસ પ્રકાર ધ્યાન કરકે એકાગ્ર ચિત્ત હો ભગવાન્ કા પૂજન કરે, દહી ઔર ગુડ઼ કા નૈવેદ્ય અર્પણ કરે, એક હજાર મન્ત્ર કા જપ કરે । મન્ત્ર- ૐ ક્લીં કૃષ્ણાય ગોવિન્દાય ગોપીજન વલ્લભાય સ્વાહા ।

ઇસી પ્રકાર મધ્યાહ્નકાલ મેં નારદાદિ મુનિગણોં ઔર દેવતાઓં સે પૂજિત વિશિષ્ઠ રૂપધારી ભગવાન્ શ્રીકૃષ્ણ કા પૂજન કરે । મધ્યાહ્નકાલીન ધ્યાન ઇસ પ્રકાર કરે ।

શ્રીકૃષ્ણ કા મધ્યાહ્નકાલીન ધ્યાન

લસત્ ગોપગોપી ગવાંવૃન્દમધ્યે
સ્થિતંસાન્દ્ર મેઘપ્રભં સુન્દરાઙ્ગમ્ ।
શિખણ્ડીચ્છદાપીડમબ્જાયતાક્ષં
લસચ્ચિલ્લિકં પૂર્ણચન્દ્રાનનં ચ ॥ ૧॥

ચલત્ કુણ્ડલોલ્લાસિ ગણ્ડસ્થલ શ્રી
ભરં સુન્દરં મન્દહાસં સુનાસમ્ ।
સુકાર્તસ્વરાભામ્બરં દિવ્યભૂષં
ક્વણત્ કિઙ્કિણીજાલમાત્તાનુલેપમ્ ॥ ૨॥

વેણુન્ધમન્તં સ્વકરેદધાનં
સવ્યેદરયષ્ટિમુદારવેષમ્ ।
દક્ષે તથૈવેપ્સિતદાનદક્ષં
ધ્યાત્વાર્ચયન્નન્દજમિન્દિરાપ્યૈઃ ॥ ૩॥ (નારદપુરાણ ૮૦-૮૩-૮૫)

અર્થ-ભગવાન્ શ્રીકૃષ્ણ મેઘ કે સમાન શ્યામ તથા નીલમણિ કે તુલ્ય સુન્દર અઙ્ગ શોભા સે યુક્ત હૈં, શિર પર મોર મુકુટ ધારણ કિએ હૈં, કમલ કે સદૃશ નેત્ર સુશોભિત હો રહે હૈં, ગો ગોપી ઔર ગોપોં કે મધ્ય મેં સુશોભિત હૈં, ઉનકા મુખ કમલ કે સમાન ચિકના ઔર પૂર્ણચન્દ્ર કે સમાન સુન્દર હૈ । ભૌંહોં કા મધ્યભાગ શોભાયુક્ત હૈ, ઉનકે કાનોં મેં મકરાકૃત કમનીય કુણ્ડલોં સે કપોલોં કી શોભા રાશિ કો ધારણ કરતે હૈં, સુન્દર નાસિકા હૈ, સુન્દર હાસ્ય હંસ રહે હૈં, તપાયે હુએ સોને કે સામાન પીલા પીતામ્બર ધારણ કિએ હૈં, પૈરોં મેં ઘુંઘરૂ ધારણ કિયે હૈ, બજાતે હુએ ચલતે હૈં । અઙ્ગ-અઙ્ગ મેં અનુલેપન કિયા હૈ, દાહિને હાથ મેં વંશી લેકર બજા રહે હૈં, બાયેં હાથ મેં છડ઼ી લિએ હૈં,

અત્યન્ત મનોહર વેષ હૈ, દાહિને હાથ સે ભક્તોં કો મનોવાઞ્છિત વસ્તુઓં કો પ્રદાન કરતે હૈં । લક્ષ્મીપતિ ભગવાન્ નન્દનન્દન શ્રીકૃષ્ણ કા ધ્યાન કરકે પૂજા કરેં ।

શ્રીકૃષ્ણ કા સાયં કાલીન ધ્યાન

સાયહ્ને દ્વારવત્યાં તુ ચિત્રોદ્યાનોપશોભિતે ।
દ્વયષ્ટસાહસ્રસઙ્ખ્યાતૈઃ ભવનૈરુપમણ્ડિતે ॥ ૧॥

હંસસારસસઙ્કીર્ણં કમલોત્પલશાલિભિઃ ।
સરોભિર્નિર્મલામ્ભોભિઃ પરીતે ભવનોત્તમે ॥ ૨॥

ઉદ્યત્પ્રદ્યોતનોદ્યોત દ્યુતૌ શ્રીમણિમણ્ડપે ।
હેમામ્ભોજસમાસીનં કૃષ્ણં ત્રૈલોક્ય મોહનમ્ ॥ ૩॥

તેભ્યો મુનિભ્યઃ સ્વન્ધામ દિશન્તં પરમક્ષરમ્ ।
મુનિવૃન્દૈઃ પરિવૃતમાત્મતત્ત્વ વિનિર્ણયે ॥ ૪॥
ઉન્નિન્દ્રેન્દિવર શ્યામં પદ્મપત્રાયતેક્ષણમ્ ।
સ્નિગ્ધકુન્તલ સમ્ભિન્ન કિરીટવનમાલિનમ્ ॥ ૫॥
ચારુપ્રસન્નવદનં સ્ફુરન્મકરકુણ્ડલમ્ ।
શ્રીવત્સવક્ષસંભ્રાજત્કૌસ્તુભં સુમનોહરમ્ ॥ ૬॥
કાશ્મીરકપિશોરસ્કંપીતકૌશેયવાસસમ્ ।
હારકેયૂરકટકકટિ સૂત્રૈરલઙ્કૃતમ્ ॥ ૭॥
હૃતવિશ્વમ્ભરાભૂરિ ભારંમુદિતમાનસમ્ ।
શઙ્ખચક્રગદાપદ્મ રાજદ્ભુજચતુષ્ટયમ્ ॥ ૮॥ (નારદપુરાણ ૫૦-૮૦-૯૨)

અર્થ-ઇસ પ્રકાર સાયં કાલ મેં ભગવાન્ શ્રીકૃષ્ણ દ્વારિકાપુરી મેં એક સુન્દર ભવન કે ભીતર વિરાજમાન હૈં । વહ શ્રેષ્ઠ ભવન સોલહ હજાર ગૃહોં સે અલંકૃત હૈં । ઉસકે ચારોંઓર નિર્મલ જલ વાલે સરોવર સુશોભિત હૈં । હંસ સારસ આદિ પક્ષિયોં સે વ્યાપ્ત કમલ ઔર ઉત્પલ આદિ પુષ્પ ઉન સરોવરોં કી શોભા બઢ઼ાતે હૈં ઉક્ત ભવનોં મેં એક શોભા સમ્પન્ન મણિમય મણ્ડપ હૈ । જો ઉદય કાલીન સૂર્યદેવ કે સમાન અરુણ પ્રકાશ સે પ્રકાશિત હો રહા હૈ । ઉસ મણ્ડપ કે ભીતર સુવર્ણમય કમલ કી આકૃતિ કા સુન્દર સિંહાસન હૈ । જિસ પર ત્રિભુવનમોહન શ્રીકૃષ્ણ બૈઠે હૈં । ઉનસે આત્મતત્ત્વ કા નિર્ણય કરાને કે લિએ મુનિયોં કે સમુદાય ને ઉન્હેં સબ ઓર સે ઘેર રખા હૈ । ભગવાન્ શ્યામસુન્દર ઉન મુનિયોં કો અપને અવિનાશી પરમધામ કા ઉપદેશ દે રહે હૈં ।
ઉનકી અઙ્ગકાન્તિ વિકસિત નીલકમલ કે સમાન શ્યામ હૈં । દોનોં નેત્ર પ્રફુલ્લ કમલ દલ કે સમાન વિશાલ હૈ । સિર પર સ્નિગ્ધ અલકાવલિયોં સે સંયુક્ત સુન્દર કિરીટ સુશોભિત હૈ । ગલે મેં વનમાલા શોભા પા રહી હૈ । પ્રસન્ન મુખારવિન્દ મનકો મોહ લેતા હૈ, કપોલોં પર મકરાકૃત કુણ્ડલ ઝિલમિલા રહે હૈં । વક્ષસ્થલ મેં શ્રીવત્સકા

ચિહ્ન હૈ, વહીં કૌસ્તુમમણિ અપની પ્રભાવિખેરરહી હૈ, ઉનકા સ્વરૂપ અત્યન્ત મનોહર હૈં, ઉનકા વક્ષસ્થલ કેસર કે અનુલેપન સે સુનહલી પ્રભા ધારણ કરતા હૈ ।

વે રેશમી પીતામ્બર પહને હુએ હૈં વિભિન્ન અઙ્ગોં મેં હાર, વાજૂવંદ, કડ઼ે ઔર કરધની આદિ આભૂષણ ઉન્હેં અલંકૃત કર રહે હૈં । ઉન્હોંને પૃથ્વી કા ભારી ભાર ઉતાર દિયા હૈ ઉનકા હૃદય પરમાનન્દ સે પરિપૂર્ણ હૈ, તથા ઉનકે ચારોં હાથ શંખ, ચક્ર, ગદા, ઔર પદ્મ સે સુશોભિત હૈ ।

ઇસ પ્રકાર ધ્યાન કરે ઔર પૂજન કરે,આવરણોં કી ભી પૂજા કરે । વિધિ પૂર્વક પૂજન કરકે ખીર કા ભોગ લગાવે દુગ્ધ મેં શક્કર મિશ્રિત જલ કો ભાવિતકર તર્પણ કરે । ઉસકે બાદ મૂલ મન્ત્ર કા ૧૦૮ બાર જપ કરે દિન મેં એકબાર હોમ કરે, તત્પશ્ચાત્ સ્તુતિ, નમસ્કાર, આત્મ સમર્પણ, કરે । સમર્પણ કર પુનઃ અપને હૃદય કમલ મેં સ્થાપિત કરે । ઇસ પ્રકાર પ્રતિદિન કરને સે સમ્પૂર્ણ કામના પ્રાપ્ત કર અન્ત મેં પરમગતિ કો પ્રાપ્ત કરતા હૈ ।

મૂલ મન્ત્ર-

“ૐ ક્લીં કૃષ્ણાય ગોવિન્દાય ગોપીજનવલ્લભાય સ્વાહા” યહ હૈ ।

Encoded and proofread by Vishwesh GM

Shrikrishna Dhyanani

pdf was typeset on September 28, 2022

Please send corrections to *sanskrit@cheerful.com*